

*Till nämnder och styrelser i
Stockholms stad*

Arbetet med att öka tillgängligheten för alla är av stor vikt. I Stockholms stads budget för 2009 behandlas frågan om tillgänglighet initialt. Målet är full tillgänglighet 2010.

I Kommunstyrelsens Handikappråd har de organisationer som företräder stadens funktionshindrade tagit fram och presenterat en rad indikatorer. Dessa vill de nu synliggöra. Handikapprådet har beslutat att skicka handikapporganisationernas förslag på indikatorer till samtliga nämnder och styrelser för kännedom.

Med vänliga hälsningar

Marie Ljungberg Schött (m)
Ordförande i Kommunstyrelsens handikappråd

Från Kommunstyrelsens handikappråd

Inledning

Handikapprådet har för första gången fått möjlighet att föreslå indikatorer till stadens verksamhetsplan som belyser hur långt staden har kommit i ambitionerna att bli en stad för alla, en stad som möjliggör full delaktighet bl.a. för alla människor, boende likaväl som besökare, med funktionsnedsättningar. Vi har utgått från uppläggningsen i 2008 års verksamhetsplan (VP).

Den nästan totala avsaknaden av indikatorer i årets VP har fått till följd att inga nämnder och bolag har uppfattat att funktionshinderaspekter är prioriterade i staden. Vi måste konstatera att tydliga inriktningsmål och verksamhetsmål samt tydliga och uppföljningsbara indikatorer i stadens styrsystem är en första förutsättning för att dessa aspekter ska beaktas.

Övergripande inriktningsmål

I stadens verksamhetsplan för innevarande år har tre inriktningsmål lagts fast för stadens verksamhet:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök.
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras.
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva.

Inget av dessa leder tankarna till funktionshinderaspekter.

Vi anser att:

- det första inriktningsmålet ska kompletteras med begreppet ”tillgänglig”. I begreppet ”hållbar livsmiljö” som är ett av delmålen ska innefattas också hälso- och sociala aspekter.

Verksamhetsmål

Både i VP:s inledande avsnitt och i bilaga 4 redovisas indikatorer. Deras inbördes relation och status är oklar. I det förslag som vi lägger har vi valt att utgå från dispositionen i bilaga 4, d v s vi redovisar indikatorerna under de nämnder och bolag som de berör.

Förslag på indikatorer

Samtliga nämnder och bolag

- Samtliga lokaler och utemiljöer som nämnden/bolaget ansvarar för eller bedriver verksamheter i ska inventeras. Enkelt avhjälpta hinder

ska undanröjas inom två år. Om nämnden/bolaget inte själv bär ansvaret ska krav ställas på fastighetsägaren.

- Ett design-för-alla perspektiv ska läggas på alla upphandlingar, även när det gäller anlåtande av hotell, restauranger och andra lokaler.
- Möteslokaler, teatrar och receptioner ska vara försedda med hörselteknisk och syntolkningsutrustning. Den ska sektioneras så att också personer som är elöverkänsliga kan vistas i lokalen. Ansvarig för drift och underhåll ska utses på varje arbetsplats.
- Stadens möteslokaler ska vara allergiserade.
- Större lokaler, t.ex. gallerior, ska vara försedda med orienteringstavlor.
- Stadens hemsida och all information som staden ger ut ska vara utformad så att alla kan ta del av innehållet.
- Alla evenemang som ordnas i staden ska vara möjliga för alla att ta del av. En lista över faktorer att beakta ska upprättas.

Kommunfullmäktige m.m.

- Ansvaret för samordningen av stadens handikappolitiska arbete ska läggas på kommunstyrelsen.
- En centralt placerad samordnare av stadens arbete med den fysiska miljöns och informationens tillgänglighet ska tillsättas.
- FN-konventionens konsekvenser för stadens handikappolitiska arbete ska analyseras.
- Minst 50 personer med funktionsnedsättning ska ha tagits emot vid jobbtorgen.
- Minst 20 procent av dem ska ha slussats ut på arbetsmarknaden. Insatsen ska inriktas mot såväl funktionsnedsatta som uppstår socialbidrag som mot dem som har aktivitetsbidrag eller förtidspension.
- Staden ska fastställa tillgänglighetskrav för hotell som byggs eller byggs om.

Stadsdelsnämnderna.

- Nämnd- och styrelsemöten ska hållas i lokaler som är tillgängliga och användbara för alla. De ska vara försedda med hörselteknisk utrustning.
- Brukarråd ska tillskapas i gruppbestäder och dagliga verksamheter.

- Förebyggande hälsovård med inriktning på kost och motion ska vara ett obligatoriskt inslag i det stöd som hemtjänstpersonal och personal i gruppboendestäder ger.
- Antalet personer som har en individuell plan ska öka med minst 10 i varje stadsdelsnämnd.
- Personal inom hemtjänsten och inom gruppboende och dagliga verksamheter som saknar för arbetet adekvat utbildning ska erbjudas sådan. Andelen personal som har sådan utbildning ska öka med minst fem procentenheter.
- Brukare och anhöriga ska ges utbildning i hur möjligheten till valfrihet kan utnyttjas.
- Personliga ombud ska finnas i samtliga stadsdelsnämnder. Det totala antalet i staden ska öka från 22 till minst 25.
- Synskadade och hörselskadade personer ska ha tillgång till heminstruktörer efter behov.
- Personal som ger stöd till personer med funktionsnedsättning ska ha kännedom om hjälpmedel.
- Ledsagarservice ska medges alla som behöver och önskar det oberoende av boendeform.
- Barn och ungdom med funktionsnedsättning ska beredas möjligheter att efter behov delta i verksamheter som riktar sig till andra barn och ungdomar. De som behöver eller önskar en särskilt anpassad verksamhet ska om möjligt få sin önskan tillgodosedd. Det ska ske i samverkan med fritidsförvaltningens projektledare.
- Gruppboendestäder för personer med utvecklingsstörning eller autism ska inte inrymma mer än fem lägenheter.
- Gruppboendestäder för personer med psykiska funktionsnedsättningar ska bestå av sju - tio lägenheter

Vi anser inte att antalet alternativa driftformer är ett adekvat mått på valfriheten; så ska målpuppfyllelsen mätas enligt VP 2008. Ett mått på valfriheten är i stället antal personer som fått sina önskemål om utförare tillgodosedda. Då är också valet att inte byta utförare ett aktivt val.

Exploateringsnämnden

- Efterlevnaden av avtalsbestämmelsen om tillgängligheten ska följas upp genom stickprovsundersökningar. Minst 20 procent av antalet färdigställda flerbostadshus ska ingå i stickprovet.

Fastighetsnämnden

- Gruppbofastigheter för personer med utvecklingsstörning eller autism ska inte inrymma mer än fem lägenheter
- Gruppbofastigheter för personer med psykiska funktionsnedsättningar ska bestå av sju - tio lägenheter

Idrottsnämnden

- Idrottsanläggningar ska utformas så att personer med olika funktionsnedsättningar kan delta både som aktiva idrottsutövare och som åskådare
- De som behöver tillgång till badanläggningar med högre vattentemperatur än normalt ska kunna få sitt behov tillgodosett antingen i särskilda anläggningar eller genom att hänvisas till särskilda tider

Kulturnämnden

- Kommunala teatrar ska ha syn- och texttolkningsmöjligheter samt hörselteknisk utrustning
- Alla ska kunna tillgodogöra sig den information som staden ger ut. Den ska finnas i lättläst form, teckentolkad och på medier som är anpassade till brukarnas behov
- Stadens museer ska ha guideutrustning för hörselskadade.
- Tillgänglighetsguiden ska förses med information om utrymnings säkerheten i de lokaler som redovisas

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

- Mått på miljörelaterade hälsoproblem ska utarbetas, t.ex. hörselskador, allergier, elöverkänslighet, stress.

Socialtjänstnämnden

- Utvärdera hur bostäder enligt SoL och LSS fungerar med hänsyn till brukarnas behov och revidera de riktlinjer för utformning som f.n. tillämpas.
- Utforma riktlinjer för stadsdelsnämndernas uppsökande verksamhet riktad mot funktionsnedsatta personer, i första hand personer med psykiska och neuropsykiatriska problem.
- Ansvar för planering och utbyggnad av bostäder enligt SoL och LSS flyttas från stadsdelsnämnderna till socialtjänstnämnden.
- Kvalitetsindikatorer inom verksamheter för personer med funktionsnedsättningar ska utarbetas.

Stadsbyggnadsnämnden

- Minst 20 tillsyner vad gäller bl.a. tillgängligheten och användbarheten ska göras av färdigställda bostadsbyggnader med mer än 20 lägenheter.
- Tillsyn ska göras av samtliga färdigställda större möteslokaler och kommersiella anläggningar.
- Samrådsmöten ska hållas i lokaler som är tillgängliga för funktionsnedsatta. Hörselteknisk utrustning ska finnas.
- Nämnden ska aktivera sin tillsyn av att ansvariga fastighetsägare röjer undan enkelt avhjälpna hinder senast år 2010.
- Redovisa antalet beslut där avsteg från tillgänglighetskrav har medgetts uppdelat på nybyggnad och ombyggnad.
- Redovisa antalet färdigställda lägenheter i småhus och flerbostadshus som inte är tillgängliga för rörelsehindrade, t.ex. lägenheter i två eller flera plan utan hiss inom lägenheten, lägenheter på det övre planet i tvåvåningshus där den övre våningen saknar hissförbindelse.

Trafik- och renhållningsnämnden

- Alla trappor i innerstans utemiljöer ska vara utförda i enlighet med stadens utemiljöprogram år 2009 och alla trappor i ytterområdena år 2010.
- Alla övergångsställen i innerstaden är utformade enligt stockholmsmodellen år 2009 och alla övergångsställen i ytterområdena år 2010.
- Utveckla lösningar för kvittblivning av sopor, i första hand hushållssopor, som förenar närhet, tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning med god arbetsmiljö för renhållningsarbetare.

Utbildningsnämnden

- Andel elever per speciallärare, skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog och skolkurator i stadens olika skolor, kommunalt och enskilt drivna.
- Utveckla samverkan mellan grund- respektive gymnasieskolan och särskolan respektive gymnasiesärskolan. Sprid goda exempel mellan rektorsområdena.
- Stimulera samverkan mellan handikappråden, utbildningsnämndens och stadsdelsnämndernas, och skolorna.

Skolfastigheter i Stockholm AB (Sisab)

- Upprätta en plan för hur enkelt avhjälpna hinder i stadens skolor ska vara undanröjda senast år 2010. Alla delar av en skolbyggnad ska anses som offentliga och därför berörda av lagstiftningen om enkelt avhjälpna hinder.
Avsaknad av hörselteknisk utrustning ska betraktas som ett enkelt avhjälpna hinder. Sådan utrustning ska finnas i samlingslokaler och vid behov finnas att tillgå vid möten i mindre lokaler, t.ex. klassrum.